No. 1554 Zaterdag 11 October 1913. 30ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4, Overzijde.
DRUKKER: B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

TROONREDE.

Dinsdag 16 September ll. heeft H. M. de Koningin in eigen persoon de gewone zitting der Staten-Generaal geopend met de volgende troonrede:

Mijne Heeren!

Het verheugt Mij weder in Uw midden te zijn.

Onze betrekkingen met de andere Mogendheden waren in het afgeloopen jaar weder van even vriendschappelijken aard als in het vorige.

De toestand van land- en tuinbouw, alsmede die der veehouderij bleef gunstig. Het mond- en klauwzeer kan als geweken worden beschouwd.

Handel en nijverheid ontwikkelden zich ook in het afgeloopen jaar over het algemeen op zeer bevredigende wijze.

Het scheepvaartverkeer nam opnieuw belangrijk toe, de resultaten van het scheepvaartbedrijf waren gunstig.

De uitkomsten van de verschillende takken van visscherij zijn, behoudens enkele uitzonderingen, bevredigend.

De West-Indische koloniën bleven van rampen, als waarvan in het vorig jaar werd gewaagd, gespaard.

De voortdurende vooruitgang van den algemeenen toestand in Nederlandsch-Indië stemt tot groote voldoening.

Met leedwezen moet vermeld worden, dat de pest in verschillende gewesten op Java, ondanks de krachtige pogingen tot onderdrukking, nog steeds slachtoffers eischt.

De gunstige berichten uit Atjeh wettigen de verwachting, dat in de naaste toekomst het militair bestuur aldaar geheel door burgerlijk bestuur zal kunnen worden vervangen.

Burgelijke en militaire landsdienaren vervullen hunne taak hier te lande en in de Koloniën op lofwaardige wijze.

Naast de behandeling van reeds aanhangige wetsvoorstellen zullen nieuwe voorstellen tot wettelijke, voorzieningen Uwe aandacht vragen:

Grondwetsherziening tot toekenning van het kiesrecht, behoudens vast te stellen uitsluitingen, aan alle mannelijke Nederlanders van een te bepalen leeftijd en tot wegneming der grondwettelijke belemmering tegen het toekennen van kiesrecht aan vrouwen zal onverwijld worden voorbereid.

Ik stel Mij voor aan eene Staatscommissie het onderzoek op te dragen in hoever eene algemeen bevredigende regeling mogelijk is ter zake van de subsidieering van het bijzonder onderwijs en de voorwaarden welke daaraan verbonden moeten worden.

Indiening van een wetsontwerp tot het kosteloos verleenen van ouderdomsrente aan behoeftige zeventigjarigen, die gedurende een te bepalen termijn geen ondersteuning genoten van eene instelling van weldadigheid, kan in den loop van deze Zitting worden tegemoet gezien.

Wetsontwerpen tot vereenvoudiging van de Invaliditeitswet en de Radenwet alsmede tot het toekennen van een recht ook op geneeskundige hulp aan de verzekerden krachtens de Ziektewet, worden voorbereid.

De toestand van 's lands geldmiddelen eischt dringend voorziening.

Ook bij zuinig beheer is de stijging, welke bij voortduring in de opbrengst der belastingen valt waar te nemen niet voldoende om in de behoeften der schatkist te voorzien.

Onafhankelijk van de in uitzicht gestelde sociale maatregelen eischen eenige in vorige zittingen aangenomen wetten reeds nieuwe middelen.

Uwe medewerking zal allereerst worden gevraagd tot vaststelling van eene algemeene inkomstenbelasting en tot wijziging en verhooging der successiebelasting.

Het ligt in het voornemen de spoedige indiening van een ontwerp tot algeheele herziening van het wetboek van strafvordering te bevorderen.

Ten behoeve van de verdediging van Nederlandsch-Indië zal de aanbouw worden voorgesteld van een slagschip ten laste van de Indische geldmiddelen.

De reorganisatie der levende strijdkrachten, die na de invoering der nieuwe Militiewet en in aansluiting aan die wet werd ter hand genomen, zal eerlang worden voltooid; met de voorziening in de behoeften betreffende de uitrusting en de verpleging van het leger zal worden voortgegaan.

Eene herziening van de bestaande wettelijke regeling ten aanzien van het verlofskader is in voorbereiding; op de noodzakelijkheid om eene uitbreiding van dat kader ook in de hoogere officiersrangen in de toekomst te verzekeren, blijft daarbij de aandacht gevestigd.

Ik acht den tijd gekomen om de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee te ondernemen. Verbetering van den waterstaatkundigen toestand der omliggende provinciën, uitbreiding van grondgebied en blijvende vermeerdering van arbeidsgelegenheid zullen daarvan het gevolg zijn. Een wetsontwerp tot uitvoering van die afsluiting en gedeeltelijke droogmaking zal U worden aangeboden.

Met Uwe medewerking hoopt de Regeering de laatste overblijfselen van de vordering van heerendiensten op Java en Madoera weg te nemen.

De Regeering oordeelt het hare roeping ook in de koloniën de volkswelvaart te verheffen en aan te kweeken het besef van saamhoorigheid van Moederland en Koloniën en van al de bewoners dezer gebiedsdeelen. Zij zal haar doel nastreven door bevordering der volksopvoeding, zich aanpassende aan de behoefte der verschillende groepen, waaruit de bevolking in Nederlandsch-Indië bestaat en opwekkende tot verdraagzaamheid op het gebied van den godsdienst en onderlinge waardeering der rassen.

Mogé Gods zegen op Uw veelomvattenden arbeid rusten!

Ik verklaar de gewone Zitting der Staten-Generaal te zijn geopend.

NEERLANDS ONAFHANKELIJKHEID.

Na de geschiedkundige herinneringen volge thans een kort overzicht van den algemeenen toestand in ons Vaderland, zooals die was vóór honderd jaren.

„Een, tijd van groote staatkundige en maatschappelijke beroeringen lag achter den rug.

Aan het meer intieme, het huiselijke en familieleven was die tijd echter voorbij gegaan, zonder de stoornissen aan te richten, welke men daarvan verwachten kon.

Wij, die snel leven in een eeuw van uitvindingen en ontdekkingen en te nauwernood acht slaan op hervormingen van allerlei aard, welke om ons heen plaats grijpen, wij moeten, achterwaarts ziende naar onze voorouders van honderd jaar geleden, wel den indruk krijgen, dat zij door een tijdvak van verscheiden eeuwen van ons gescheiden zijn.

Geen stoom, geen electriciteit! Dus ook geen spoorwegen of stoombooten, geen telegraaf of telefoon, geen rookende fabrieksschoorsteenen, geen groote industrieën, geen publiciteit, die tot de groote volksmenigte kon doordringen, geen dagbladen van eenige beteekenis!

Men reisde, zooals vroegere geslachten, te paard of te voet, met de trekschuit of den beurtman, in het gunstigste geval met den postwagen of, als men het betalen kon, met eigen rijtuig en postpaarden. Te huis verzamelden zich de familieleden en vrienden in den winter om het turfvuur op de ijzeren haardplaat, des avonds om de enkele smeerkaars, die op den kandelaar brandde. Dàn werden de politieke gebeurtenissen besproken, meesttijds hoogst gebrekkig bij geruchten of uit particuliere brieven vernomen, want de enkele couranten waren hoogst onvolledig en daarbij— vol strekt onbetrouwbaar.

Bij die besprekingen echter, waar meer nog anderen dan de naaste familieleden en intieme bekenden tegenwoordig waren, werd groote voorzichtigheid in acht genomen. Want, men wist het: de Regeering had hare spionnen, overal. En 't was gevaarlijk — menigeen had het ondervonden — als vijand der Regeering bekend te staan.

Toch moest zich nu en dan het overkropte gemoed lucht geven. De vernietigde welvaart in zóóveel gezinnen, de handel overal, toenemende armoede in de steden en op het platteland: hier geheele straten en stadsgedeelten afgebroken wegens vermindering van bevolking, dáár geheele industriën en takken van bedrijf, die geheel stil lagen! Dat alles tengevolge van de tierceering en het continentale stelsel. En dan — het ergste van alles — de gehate conscriptie, die de zonen van Nederlandsche gezinnen bij honderden kwam weg halen, om te dienen in de legers van den grooten veroveraar en ver van huis te midden van allerlei ellenden en verschrikkingen des dood tegemoet te gaan en te sterven voor zaken en belangen, welke hun geheel vreemd waren en van welke ook door hen, die thuis bleven, weinig of niets werd begrepen. Wat baatte het zelfs den rijken, indien zij kapitalen ervoor over hadden hun kinderen vrij te koopen, door een remplaçant te stellen? Had niet de Keizer geheel willekeurig de zonen van aanzienlijke familiën, zonder op eenige reden van vrijstelling te letten, doen aanwijzen, welke in het nieuw op te richten korps der gardes d' honneur zouden ingelijfd worden! En — o, bittere ironie! — dit moest dan nog gunst en eerbewijs heeten!

***

Is het wonder, dat eindelijk het geheele volk, de ondragelijke tyrannie moede, als één man opstond en zonder vreemde hulp af te wachten of de kansen van slagen te berekenen, zijn boeien afwierp en verbrijzelde? — Zóó had men inderdaad kunnen verwachten......maar zóó is het niet gegaan!

De gemoedstoestand van het Nederlandsche volk gedurende de Fransche overheersching was inderdaad een vrij ingewikkelde.

Ongetwijfeld, er werd zwaar geleden; ongetwijfeld ook, men morde en er werd in stilte ernstig geklaagd. Maar tóch...... tóch telde de Fransche Keizer en geheel het Fransche regiem hier te lande zijn bewonderaars bij duizenden; tóch werd ook door Nederlanders, niet alleen met trouwe plichtsbetrachting, maar ook met geestdrift onder de Fransche vanen gediend. Tóch zou het zonder de nederlagen van Napoleon in Rusland en later bij Leipzig en ook zonder het heldhaftig initiatief van enkelen, betrekkelijk weinigen, tot een opstand tegen de Fransche heerschappij hier te lande niet gekomen zijn.

Men moet, om zich dezen, op het eerste gezicht zonderlingen gemoedstoestand te verklaren in het oog houden, dat nog geen twintig jaren verloopen waren, sinds de Franschen als vrienden en bevrijders door het grootste gedeelte van het Nederlandsche volk waren ingehaald. Daarbij gevoelde men, dat het geregelde, centralistisch ingerichte Fransche bestuur, ondanks al de ambtenaarswillekeur en bureaucratie, waarmede het gepaard ging, verre de voorkeur verdiende boven de schreeuwende misbruiken, het particularisme en de familieregeering van stedelijke en gewestelijke regentenfamiliën, boven de rotte en geheel verouderde toestanden, waaraan men door het inhalen der Franschen ontkomen was. Ook de nuchtere Hollander bleek bovendien niet ongevoellig voor „la gloire", die afstraalde van den grooten veroveraar, van den Franschen Keizer en zijn steeds overwinnende legerscharen.

Maar de oorlogskans keerde: men begon ook hier de toestanden en de eigen ellende, niet langer bestraald door het licht der Fransche glorie-

NAAR HET GELUK.

(Uit het leven van een bekeerling.)

VI. Onder de Warande.

Na de jacht verzamelt zich het gezelschap onder de warande, waar de vriendelijkste huisvrouw de honneurs waarneemt. In kopjes van fijn Sèvres-porcelein, zoo dun als postpapier, wordt koffie geschonken waarvoor de uitgezochte boonen op de eigen plantage van Bourbon groeiden. Een heerlijke ontbijtkoek wordt gepresenteerd. Daarna steken de heeren een geurige sigaar aan, liggen behagelijk in hangmatten of fauteuils en lezen de krant. Men ademt den geur in der theerozen; de koekoek roept zijn roep zonder ophouden en steeds op denzelfden toon; de wilde duif kirt; de beek murmelt zachtkens; alle jagers slapen in. Men was ook zoo vroeg op van morgen!

Slaapdronken tuurt men in het dal; de oogst is begonnen, de rook van het dorp stijgt kaarsrecht omhoog.

Opnieuw sluimert men in.

Wakker schrikken allen bij het voorlezen van een telegram: „De oorlog met Frankrijk is uitgebroken!"

VII. Wat nu ?

Snel werden de rijtuigen voorgebracht en in galop ging het naar Homburg. Daar vonden wij het gansche gezelschap in de hoogste spanning. De landgraaf had den raad gegeven, dat de vreemdelingen nog denzelfden dag zouden vertrekken. De Franschen moesten direct naar Berlijn stoomen en konden dan binnen drie dagen in Frankrijk zijn. Hoogstwaarschijnlijk zouden de verschillende lijnen den volgenden dag wel in gebruik genomen worden voor het vervoer der troepen, en zou men voor onafzienbaren tijd in Homburg opgesloten zijn...... Goede raad was duur.

In mijn huwelijk kenden wij geen tegenspraak. Steeds werd de wensch vervuld van dengene, die het eerste sprak. Mijne vrouw sprak het eerst; zij hield Parijs voor het eenig zekere oord. — Wij vertrokken derhalve naar Parijs.

Aan de beurs van Frankfort was men zoozeer het hoofd kwijt, dat ik niet eens een Amerikaansch stuk van 1000 dollar kon ingewisseld krijgen. Mijn bankier moest me 1000 Thaler leenen.

VIII. Parijs gedurende den oorlog.

Toen wij te Parijs aankwamen, wenschte men ons geluk met ons snel besluit aanstonds Parijs als toevluchtsoord gekozen te hebben. Het is een karaktertrek van de Franschen, dat zij zeer vriendelijk, hoffelijk en grootmoedig zijn, zoolang zij zich sterk voelen als de *Groote Natie*, dus tegenover de zwakkeren. Maar hoe zij in hun nadeel veranderen, als zij komen te staan tegenover de sterkeren, hebben ze ons getoond in 1870. Men droeg ons op de handen, men vierde ons en bood ons dagelijks diners aan. Steeds liep het gesprek over den aanstaanden intocht binnen Berlijn. Men was overtuigd, dat geen troepenmacht ter wereld stand kon houden, als de Zouaven en Turko's met hun woest en wild gehuil met open mond, als baarlijke duivels, op den vijand losstormden.

Hoe was men tot deze zekerheid der overwinning gekomen, hoe de nationale trots tot waanzinnigen hoogmoed opgestegen? Het proefschieten met de mitrailleuse, dat belsche machine door Napoleon uitgevonden, was er de oorzaak van.

Een gedeelte van het Bois de Boulogne had men met een houten schutting omgeven om elken oningewijde buiten te sluiten. 'n Honderd paarden, voor den viller bestemd, had men erheen gebracht en nu schoot men, in tegenwoordigheid van Napoleon en diens vertrouwelingen, vijf minuten lang met duizend mitrailleuses op die ongelukkige beesten. Toen men daarna het resultaat ging onderzoeken, vond men de dieren als zeven met kogels doorregen. Napoleon sprak toen met half gesloten oogleden zijn bekend gevleugeld woord: „*Elle fera toute seule son chemin à Berlin*". (De mitrailleuse zal wel alleen den weg naar Berlijn vinden).

Dit woord verspreidde zich als een loopend vuurtje. Het was nu een uitgemaakte zaak: men had Berlijn reeds ingenomen.

Vroeger had ik eens wat geld aan de Parijzer beurs verloren en besloot thans wraak te nemen. Ik ging naar mijn bankier en zeide hem: „Ik heb zin om eenige groote posten Rente *à decouvert* te verkoopen".

„Te verkoopen?" vraagt de man verwonderd, „maar dan is U in heel Parijs de eenige, die ze verkoopt".

Ik zeide hem: „Gij zult toch wel niet denken, dat de tegenwoordige koers, de koers is van het eerste kanonschot?"

„Neen", antwoordde hij, „maar wel van het tweede".

„Maar, als de slag nu eens verloren wordt?" begon ik.

Toen gaf de man een antwoord, dat de algemeene stemming teekende: „Het is volkomen ondenkbaar, dat wij ook maar een enkelen slag verliezen".

Ik liet mijn voornemen varen. Ik vond het verkeerd de eenige te zijn, die verkocht. En dan, wat zou er van de overeenkomst terecht komen als alle verband met Parijs zou hebben opgehouden?

De Duitschers moesten Parijs verlaten, maar ik kon niet weg, daar ik een belangrijke uitbetaling wachtte. Te Parijs bereikt men alles door zijne relaties. Wij waren erg bevriend met een vroegeren Minister. Daar ik nog meermalen over hem zal spreken, moet ik hem een naam geven; wij zullen hem daarom heeten „den ouden Creool".

Hij verschafte mij van den Prefect van Politie het verlof om, onder waarborg van drie Franschen, binnen Parijs te mogen blijven.

Zoo was ik de eenige Duitscher, die tot den vooravond van Sedan te Parijs bleef.

Omdat het zomer was woonden de voorname families op hunne landgoederen in de onmiddelijke nabijheid van Parijs. Eens gingen wij in een dergelijk zomerpaleis middagmalen bij een Creoolsche familie. Ter herinnering aan ons gezamenlijk verblijf in de tropen was het een echt Indische maaltijd.

Op het eiland Bourbon, waar de in Parijs wonende Fransche Creolen vereenigd geleefd hadden, eet men op de volgende wijze: Daar de warmte steeds hooger stijgt dan 26% Reamur, in den schaduw, zijn alle maatregelen genomen om den aanzittenden

zou, meer kalm en nuchter in te zien.

Napoleon, de „heros" en halfgod van den nieuweren tijd, was niet onverwinlijk gebleken. De zegevierende legers der Pruisen en Russen rukten aan. En toen namen eenige mannen in Den Haag, wier namen wij in deze dagen met eerbied en dankbaarheid herdenken, kloekmoedig het initiatief tot den opstand, tot het herstel van Nederlands onafhankelijkheid.

Die daad was er een van moed en durf, waarbij het leven en de geheele persoonlijkheid op 't spel werd gezet; immers, niemand kon nog den loop der gebeurtenissen voorzien en de groote meerderheid der bevolking, vooral van de meer aanzienlijken, bleef talmen en afwachten en scheen voor het denkbeeld van een volksopstand niet de geringste sympathie te gevoelen.

Terecht evenwel werd door Van Hogendorp en enkele vrienden ingezien, in welk een toestand van afhankelijkheid Nederland zou geraken, indien het zijn vrijheid uit de handen van vreemden moest aannemen en aan dezen alleen zijn herboren volksbestaan zou te danken hebben.

Hoe hachelijk en vol gevaren hun onderneming ook was, toch aarzelden zij niet, toen het juiste oogenblik scheen aangebroken; de Oranjevlag werd ontplooid en de Oranjecocarde op den hoed gestoken.

Want hierin vooral openbaarde zich hun juist en helder inzicht van den waren toestand en van hetgeen ons volk allereerst noodig had. Het oude regiem had afgedaan; aan een herstel daarvan viel niet te denken. Het zou terstond weder de oude twisten en verdeeldheid hebben doen opvlammen. Niet opnieuw weer mocht ons vaderland verdeeld worden in een zeker getal onafhankelijke, op elkander naijverige gewesten en mocht in oppermachtige steden het bestuur hersteld worden der oude regentengeslachten. De uniforme wetgeving en al het verdere goede, wat de Fransche overheersching gebracht had, moesten behouden blijven. Wilde men te midden der staatkundige en maatschappelijke beroeringen en hervormingen, welke de nieuwere tijd gebracht had een wel verzekerde toekomst te gemoet gaan, dan scheen éénheid vooral en boven alles noodzakelijk.

Maar dan ook scheen niet twijfelachtig, wat gedaan moest worden. Te midden van allen strijd en verwarring was er slechts één naam, die werkelijk eenheid brengen kon: de naam van Oranje. In dien naam waren alle groote herinneringen der laatste eeuwen, alle bij het volk voortlevende traditiën, welke ons volk tot één volk maakten, samengevat. Hadden vroeger al, in verband met sommige dragers van dien naam, twisten en geschillen geheerscht, de gemeenschappelijk geleden rampspoeden van den jongsten tijd hadden alle gevoelens van haat en verbittering uit de harten verdreven. Naar Oranje had in tijden van gevaar en benauwdheid ons volk, hadden vooral de lagere standen, de verdrukten en minder-bedeelden hoopvol en hulpzoekend opgezien. Om de Oranjevlag daarom waren allen — het mocht verwacht worden — ook thans bereid zich te vereenigen, hunne vroegere twisten en partijschappen te vergeten en oude partijnamen af te leggen.

Oranje had vroeger hulp gebracht; ook thans werd de hulp van die zijde gehoopt en ingeroepen.

En de Oranje-vorst kwam, nu welhaast honderd jaren geleden, om, thans niet langer als Stadhouder en eerste ambtenaar van oppermachtige staten, maar als Souvereine Vorst ons volk onder zijne heerschappij te vereenigen en een monarchie te grondvesten."

De Tijd.

HOEDENSTROO.

De Surinamer publiceerd het Landbouwverslag over het jaar 1912. Wij lezen daarin belangrijke mededeelingen, waaruit wij kunnen opmaken, hoe ver het nu eigenlijk staat met het uitzaaien der stroopalmen in Suriname.

In het verslag over den Cultuurtuin wordt onder het hoofd „Vezelgewassen" het volgende over het hoedenstroo gezegd:

„1o. Carludovica Jamaicensis.

Van de bladen wordt stroo bereid voor de vervaardiging van de z.g. Panamahoeden.

Deze planten zijn opgekweekt van zaden, welke den 17n Mei 1907 ontvangen zijn van den „Director of Public Gardens and Plantations" te Jamaica. De planten zijn nog te klein van omvang om gescheurd te worden, doch daar zij nu beginnen te bloeien, zal spoedig zaad geoogst kunnen worden.

2o. Ipa-apa-palm. 23 April 1908 ontvangen van den Landbouwkundige te Curaçao. Deze ambtenaar had de planten uit Maracaibo (Venezuela) ontvangen, in welker omgeving zij groeien.

Van alle Carludovica-soorten is deze de snelste groeier en zal dus voor cultuur het meest zijn aangewezen. Deze palmen beginnen nu groot genoeg te worden, om gescheurd te worden, zoodat van elken stoel een 30-tal planten verkregen kunnen worden. Deze methode van vermenigvuldigen gaat sneller dan door zaaiing.

De zaden hebben nl. 6 à 8 weken noodig om te ontkiemen, waarbij komt, dat slechts een klein percentage der zaden ontkiemt. Neemt men daarbij nog in aanmerking, dat de kiemplantjes eerst na 9 maanden uit de zaadpannen op de kweekbedden kunnen worden overgebracht, waarop zij nog ongeveer een jaar moeten vertoeven, alvorens zij in het veld kunnen worden overgeplant, dan is de duur van uitzaaiing tot behoorlijk stevige plant (geschikt om in het bosch of in de velden uitgeplant te worden) op ongeveer twee jaren te stellen.

3o. Tonquilla-palmen, een andere Carludovica-soort, den 9n Januari 1910 van den Landbouwkundige van Curaçao ontvangen, zijn nog klein, zoodat nog geen stroo kon worden verkregen. De planten zijn nog klein en hun groei staat achter bij die van Ipa-apa.

De Cultuurtuin bezit een aantal planten van Ipa-apa en een aantal ontvangen onder den naam Carludovica palmata. Ook de Ipa-apa hoort tot deze soort, maar toch schijnt er eenig verschil te zijn, daar de Ipa-apa sneller groeit. Van beide soorten is stroo bereid, en hierin was geen verschil waar te nemen. Het werd in Curaçao gunstig beoordeeld.

Inodes causiarum. Van de Porto-Rico-hatpalm ontving de Cultuurtuin een aantal zaden den 27n Februari 1912, welke goed ontkiemden.

De planten zullen, zoodra zij groot genoeg zijn, bij de andere stroo-leverende planten worden uitgeplant."

Pandan, een vezelplant.

Onder dit opschrift bevat het Augustus-nummer van „De Handel" een geïllustreerd artikel, waaraan het volgende is ontleend:

Evenals het bamboe levert de pandan uitstekend vlechtmateriaal. De pandan-vlechtvezel kenmerkt zich door een groote stevigheid. Vooral op het eiland Bawean vlecht men er matten van; in 1910 werden vandaar bijna 264.000 pandanmatten uitgevoerd, terwijl het verbruik aan dergelijke matten op het eiland zelf nog op het tiende gedeelte van dit aantal wordt geschat.

Het zou zeer wenschelijk zijn de Europeesche markt op deze pandanmatten opmerkzaam te maken. Stellig zouden die matten, welke reeds thans met mooie gekleurde patronen worden afgeleverd, ernstige concurrenten kunnen worden van de Japansche en Tonkische matten.

Behalve matten vervaardigt de inlander nog allerlei kleine artikelen uit pandan en vaak zijn deze fraai van teekening en van practischen aard.

Van groote beteekenis is echter de vervaardiging van pandanhoeden, waarvan de aanmaak voor de Amerikaansche en Europeesche markt eerst dateert uit het begin van 1906, doch uitsluitend beperkt is tot de afdeeling Tanggeran.

Toen in genoemd jaar voor het eerst vraag naar deze hoeden bestond, toonde de bevolking zeer spoedig neiging zich toe te leggen op eene industrie, waardoor zij onmiddelijk contanten in handen kreeg. Het liefst maken de vrouwen de grove kwaliteit van hoeden, die met 6 tot 25 cent per stuk betaald worden. Van zulke hoeden kan al naar gelang de kwaliteit, een vrouw er 3 à 4 per dag maken. De grove exx. zijn vrijwel uitsluitend voor de Amerikaansche markt. De fijnere kwaliteiten in hoofdzaak voor de Europeesche markt bestemd, worden wel duurder betaald, ja, tot zelfs een rijksdaalder per stuk, doch de vlechtsters doen dit werk niet gaarne, daar het veel lastiger is en veel meer tijd vereischt. Voor een hoed van de fijnste soort heeft de vrouw 15 à 20 dagen noodig.

De opkoop in de dessa's geschiedt door inlanders, die huis aan huis rondgaan en alle hoeden tegen contant geld koopen; deze brengen hun voorraad naar de plaatselijke pasars, waar de opkoopers der Bataviasche exporteurs komen en insgelijks contant betalen.

De totale hoedenproductie is zeer beduidend en brengt veel geld onder de inlanders; dit kan opgemaakt worden uit de mededeeling door den beheerder van één land, dat daar alleen wekelijks ongeveer 30.000 hoeden verkocht worden, terwijl de eigenaar van een ander land den verkoop per pasardag op 5 à 6000 stuks raamt. Rekent men de andere landen in dezelfde afdeeling, waarop eveneens hoeden gemaakt worden, er bij, dan krijgt men voor de afdeeling Tangeran een totale wekelijksche productie van 60.000 hoeden.

Bovenstaande berekeningen gelden voor eenige jaren terug. Dat de productie steeds stijgende is, ziet men aan onderstaande cijfers. De uitvoer bedroeg in de jaren 1908—1912 respect. 1.147.433; 3.266.803; 3.312.805. 4.298.627 en 7.253.000 hoeden.

BOVENWINDSCHE STEMMEN.

Saba 30 September '13.

In onze vorige Correspondentie schreven wij, dat het aantal schepen dat Saba aandeed, niet onbeduidend was. Wij hebben een correctie aan te brengen want inderdaad is dat aantal zoo groot niet.

Tot deze conclusie kwamen wij toevallig verleden week, toen een majestueuse driemast-bark ver van de kust passeerde, en... door sommigen *beweerd* werd te zijn ingeweest op Saba. Dit geheel eigenaardig rapport heeft ons een nieuw licht ontstoken en gansch van idee doen veranderen. Heel wat schepen, die gerapporteerd waren te zijn ingeweest bleken bij nader onderzoek slechts gepasseerd te zijn.

De schooners dan ook die Saba gewoonlijk aandoen, zijn de zulke die op Saba zelf thuis behooren, of hier langs komen voor commercie, passagiervervoer of andere beweegreden, en welker eigenaars gansch op de hoogte zijn van hun „call at Saba."

Dat de eigenaars niet op de hoogte zouden zijn, bedoelden wij zoo, dat Saba volgens plan niet in de reis lag opgesloten, doch dat men soms vóór dat de eigenaars waren in kennis gesteld, om een of andere reden dit eiland had aan te doen.

Wat wij schreven omtrent „calm weather" als zijnde de verantwoording van een „gesmokkeld snoepreisje" scheen in den mond van den zegsman meer de bedoeling van een grap te hebben dan waarheid te bevatten.

Het spijt ons dan ook ten zeerste iets geschreven te hebben, wat voortkwam uit een verkeerde soort van inlichting en bewijst wel, dat een leek in scheepvaartzaken zijn inlichtingen niet moet krijgen van vaardigen in het landbouwbedrijf, doch van hen, die van scheepvaart op de hoogte zijn.

St. Martijnsche „Flikjes en Flokjes.

De rust is weergekeerd; de donders slapen, de stormen zijn voorbij en.... de lucht is gezuiverd.

Dit verlangt meerderen uitleg.

Vooraf ga een schrijven van den gouverneur van Curaçao, Mr. Th. Nuyens, dat gepubliceerd is hier in St. Martin in den volgenden vorm.

The Lieutenant Governor op St. Martin N.P.

Hereby makes known

That in a despatch of His Excellency the Governor of Curaçao of the 20th of September p.y. No. 2892, treating on the disturbance which took place here on the 2d of present month and year, it has pleased His Excellency to express himself as follows: „Het is mij een aangename plicht U, het hoofd der politie en allen die daartoe het hunne hebben bijgedragen, bij dezen daarvoor mijne tevredenheid en dank te betuigen."

Translation

„It is pleasing duty to me to express bij this to you, to the head of the police force and to all who have done their part, therefore my satisfaction and thanks."

The Lieutenant Governor above maned A. Brouwer.

Published on this the 27 Sept. 1913.

Moge dat woord van den gouverneur zijn effekt niet missen! Moge het „twee vliegen slaan in één klap" natuurlijk primo als naaste doel het brengen van dank aan onzen Gezaghebber etc. maar over dat naaste doel heen moge het ook de oogen openen van hen die in het gouvernement op St. Martin niet anders meenden te zien dan zelfvoldane menschen, zich zelven op een hoogte plaatsend die hun niet toekwam met een bijbedoeling de zak te spekken etc. etc.

„De lucht is gezuiverd" zeiden wij in het begin, de politieke lucht van een politiek-achter-een-glaasje, die critiseert en veroordeelt zonder schifting te maken tusschen goed en kwaad; die politiek, welke geen onderscheid weet te maken tusschen den persoon en den ambtenaar en beiden veroordeelt om privaat belang of wel om private discussies; die politieke lucht die zwanger gaat van het idee dat de St. Martin's „spirit" *anders* moet behandeld worden etc. etc. Tegen wil en dank heeft men moeten bekennen dat ons „gouvernement" hier toch nog wel voor *iets* deugt. En dat noem ik zuivering van de atmosfeer, of te wel zien door een anderen bril.

In die dagen van 1 en 2 September was het 't gouvernement dat het „J'y suis, j'y reste" onverschrokken handhaafde en de bangen in den lande waren de critikasters.

Dit zij eerlijk bekend en dit zij een les zoowel voor hen die het gouvernement aanvallen met scherpe messen, als voor hen die het aanvallen met scherpe tong of met scherpe pen.

„Je maintiendrai" staat onder ons Hollandsche wapen, „je maintiendrai" was het parool van ons gouvernement, of liever niet het *parool* maar *de daad.*

* *

Zaterdag nacht cerca 12 uur kwam de lang verwachte medicus Dr. Shaw alhier aan om Dr. Hopkins wederom te vervangen.

Gedurende een dienst van meer dan twee jaren heeft Dr. Hopkins zich zeker meermalen verdienstelijk gemaakt zoowel voor het Hollandsche als Fransche gedeelte. En waarlijk weet men niet wien meer te bewonderen, den Dokter of zijn paarden. Of liever ik weet het wel. Zijn paarden hielden het geen twee jaar uit, zij werden vervangen door nieuwe, maar de dokter was en bleef altijd de werker, ik zou haast zeggen de sjouwer onvermoeid; dan hier, dan daar; weer of geen weer, hij *ging er op uit.*

Een automobiel was zijn ideaal, maar de wegen waren er niet geschikt voor. En...... nu gaat hij heen, *nu* dat het op een „oortje na gevild is." O! thyphoïde blijf weg van St. Martin nu wij Dr. Hopkin's missen!

Onze weg over de reuzenhill is haast voltooid.

Wat dat zeggen wil voor ons?

Kent U St. Martin?

Zoo niet? dan kan ik het U niet verklaren.

Kent U echter St. Martin, dan begrijpt ge, dan *voelt* ge, dat het een zegen is voor ons, een weldaad „non plus ultra".

Het is nog niet klaar, maar bijna. Hoera! hoera! Dank aan onzen Gezaghebber, die ook in deze zaak toont, dat het gouvernement het goed meent met de bevolking.

Berichten uit de Kolonie.

Het Eerste Nieuws.

In den nacht van Woensdag op Donderdag is de tweede groote regenbui gevallen en in den loop van den morgen de derde. Alle goede dingen bestaan uit drieën en een

---

wat koelte te verschaffen gedurende het maal.

Naast iederen gast staat een negerjongen met een blad van 1 Meter lengte in de hand, waarvan de steel op den grond rust. Door een kleine handbeweging veroorzaakt het reuzenblad slechts een geringe beweging in de lucht, maar omdat er tegelijk evenveel bladeren bewogen worden als er gasten zijn, ontstaat er toch een aanmerkelijke luchtstrooming, welke ook nog de lastige vliegen verjaagt. Alle spijzen, ook de soep inbegrepen, zijn over het algemeen sterk gepeperd met roode peper zoodat er in de maag een vuurgloed ontbrandt, waarbij de uitwendige atmospheer koel lijkt. Op het slot beweegt de eerste bediende zeer snel een rood gloeiend ijzer tot dicht langs den mond van iederen gast, waarna de heetste lucht nog verkwikkend frisch aanvoelt.

Het bladerengewemel en het gloeiend ijzer laat men te Parijs bij diners weg; maar de magen zijn zoo gewend geraakt aan de prikkeling van de peper, dat de Creolen er niet meer buiten kunnen; wat menigeen vroegtijdig zijn graf heeft bezorgd.

Na tafel zongen de jongelui krijgsliederen bij de piano.

In de meest heldhaftige pose brulden zij het: *Mourir pour la patrie*" uit. De oogen der dames schitterden van rechtmatigen trots, het Vaderland in handen te weten van zulke helden... Maar tot nog toe had geen dezer helden aan den krijg deelgenomen.

De oudste zoon des huizes verscheen op het onverwachts met het laatste nieuws uit Paris.

IX. Na het eerste schot.

Als bij tooverslag was alle vriendelijkheid verdwenen, een ijzig zwijgen gaf mij te verstaan, dat ik thans hun vijand was. De vrouw des huizes maakte een stijve buiging voor me en zeide: „Wij feliciteeren u, Gijlieden hebt gezegevierd."

Zoo spoedig mogelijk liet ik het rijtuig voor komen en wij reden heen.

Te Parijs was na aankomst van den ongeluksbode een kleine revolutie uitgebroken, zoodat wij slechts met moeite binnen de stad konden komen. Een kwartiertje nadat wij waren weggereden omsingelde het pleps de villa, waar wij gedineerd hadden en eischte onze uitlevering onder den kreet: Aan de lantaarn! Aan de lantaarn! Zij dreigden zelfs het kasteel in brand te zullen steken. De heer des huizes moest zijn eerewoord geven, dat wij werkelijk daar niet meer waren, vóór de menigte uiteenging. Waren wij slechts een kwartier uurs langer gebleven, dan zou ik zeker aan een lantaarn zijn opgehangen.

Bismarck heeft eens gezegd: „Als men kleermaker en kapper uitzondert, is de rest der Franschen niets dan roodhuiden." Ik geloof echter veiliger te zijn geweest onder de Irokeezen dan te midden van deze Natie, welke staat aan de spits der beschaving.

Bij afwezigheid van den Keizer voerden Keizerin Eugenie en Palicao het regentschap. Om een tweede, misschien veel ernstiger revolutie te voorkomen besloten zij de inwoners van Parijs wat bezig te houden, evenals men een kind speelgoed in de handen geeft om het van minder goede denkbeelden af te houden. Waarlijk, zij kenden hun Parijzenaars goed!

Iederen morgen werd een overwinningsbericht rondgestrooid, dat s'avonds weer werd tegengesproken.

Iederen morgen ontwaakte Parijs onder het geschreeuw der krantenverkoopers: *Grande Victoire des Français* (Schitterende overwinning der Fransche troepen.

Als geëlectriseerd sprongen de menschen het bed uit; ternauwernood gekleed stormden zij naar buiten en vochten met elkander om een extranummer. Wild vreemde menschen omarmden en kusten elkander onder het storten van tranen; men zong en danste op straat; men trakteerde elkander en joeg elkander op onkosten.

Als het avond was geworden liepen duizenden als ganzen achter elkaar op de Boulevards onder het eentonig geroep: „à Berlin, à Berlin!" „Naar Berlijn, naar Berlijn!"

De stad werd geïllumineerd; en als dan alle vensters straalden in feestelijken lichtgloed, verscheen weder een Extra-Tijding, welke het overwinningsbericht herriep en mededeelde, dat de Franschen verslagen waren en reeds terugtrokken.

Men kan zich geen dommer geschiedenis voorstellen.

De een na den andere droop af, het eene licht na het andere doofde uit, maar den volgenden morgen ontwaakte Parijs weder met een bericht over een overwinning, welke 's avonds een nieuwe nederlaag bleek te zijn. Dagen achtereen duurde deze comedie. De groote kinderen waren zoet en hadden geen tijd om revolutie te maken.

Ik ontving ongeteekende brieven: „Men wist zeer goed, dat ik een Duitsche spion was; als ik niet spoedig vertrok, zou men mij op straat neerschieten."

De schrijver dezer brieven was de oudste zoon van de famile waar wij het laatst gedineerd hadden.

Ik stak mijn revolver bij me en wij bleven.

Eindelijk werd mij het verwachte kapitaal uitbetaald.

Maar wat er mede gedaan? Reeds nu droegen wij immer een tasch met stukken van waarde bij ons, in het theater, in 't restaurant, als wij uit wandelen gingen, altijd liepen wij belast en beladen. Dat werd ten slotte een ondragelijke gedachte, dat slechts een enkel onbewaakt oogenblik voldoende zou wezen om ons geheel te ruineeren.

Ik besloot eindelijk het bare geld renteloos te geven aan een Credietfonds, wat mij het recht gaf, het naar welgevallen binnen drie dagen terug te vorderen.

Maar ik zag weldra zulk een groote menigte menschen zich bij dit Instituut vervoegen, dat ik bang werd, dat er voor mij niet veel meer zou overschieten.

Van „den Ouden Creool" liet ik mij een „coupe fil" geven, dat mij overal den voorrang gaf; ik ging naar de Kas en vroeg mijn geld terug. De kassier hield zich aan de overeenkomst: ik kon mijn geld na drie dagen in ontvangst nemen, als er binnen die dagen geen schot viel.

Verontrust vroeg ik: „En als er een schot valt?"

Langs omwegen gaf hij mij te verstaan, dat ik in dat geval mijn geld wel niet terug zou zien.

Mooie toestanden! — Gelukkig kwam er geen enkele Jobstijding aan in deze drie dagen, en ik ontving mijn geld.

Maar wat er nu mee gedaan?

goed regenjaar is een zeer goed ding. Het heeft best ingezet. In de eerste 8 maanden van dit Jaar 1913 werd op het fort Amsterdam slechts 80 mM. regenval gemeten en nu hebben we in de laatste 8 dagen reeds 27+50= 77 mM. gekregen. We mogen dus dubbel en dwars tevreden zijn en den goeden God danken voor zijn rijke hemelgave.

Overal is men al druk aan 't planten.

't Is te hopen, dat de regen doorzet en zich van tijd tot tijd herhaalt.

De moord op Choloma.

De premie door eenige particulieren uit de stad uitgeloofd voor hem die een waardevolle aanwijzing geeft, welke leiden kan tot ontdekking van den misdadiger, is nu verdubbeld en gebracht op 1000 Gld. Het Gouvernement loofde 100 Gld. uit.

Deze verhooging der premie van particuliere zijde is wel een bewijs hoezeer een ieder verlangt dat er toch eindelijk eens wat licht kome in deze duistere zaak.

Men zegt altijd: op Curaçao blijft niets geheim; deze moord schijnt echter voor de Justitie verborgen te zullen blijven. Dat is heel erg jammer voor den goeden naam van Curaçao, bekend om zijn vreedzame en meegaande bevolking.

De Cinematograaf.

Onze gachte Collega *Boletin Comercial* heeft Maandag zijn zienswijze verdedigd tegenover ons hoofdartikel van verleden Zaterdag.

Zoo heel ver staan wij niet van elkander af. Persoonlijk heeft de Redacteur van genoemd Dagblad aan den Vertegenwoordiger der groote Cinema–Maatschappij eveneens zijn vrees medegedeeld, dat de onderneming hier weinig kans van slagen zal hebben uit gebrek aan een voldoend aantal uitgaand Publiek, en wegens de groote armoede van onze Curaçaosche bevolking.

Op dit punt zijn wij het dus volmaakt eens

Onze geachte Collega wete echter dat ook wij met hem zeer veel voelen voor deze bewonderenswaardige uitvinding, wanneer zij gebruikt wordt in de scholen, om door aanschouwelijk onderwijs de lessen te verduidelijken, of wanneer zij ten dienste staat van wetenschap, ontwikkeling en beschaving. Wie zou blind zijn voor de groote voordeelen, welke de cinematograaf ons gebracht heeft op dit gebied!

We zijn het zelfs eens met onzen geachten Collega, dat het volk, door NU EN DAN de Bioscoop te bezoeken werkelijk prettig uit kan gaan en van veel ander kwaad wordt afgehouden. Ook enkel als middel van ontspanning willen wij dus den cinematograaf van tijd tot tijd wel toelaten.

Wij waren alleen tegen de oprichting van een *blijvend* bioscooptheater. Dan zou ons volkje ook van het goede te veel krijgen. Daarbij, in de handen van een empresario, die op Curaçao gekomen is *to make money*, zal de cinematograaf op den duur zeer gevaarlijk werken op de goede zeden onzer bevolking. En tegen deze twee verkeerde gevolgen meenden wij te moeten waarschuwen.

Hoog Bezoek.

De HEG. Heer Gouverneur bracht gisteren, vergezeld van zijn militairen Adjudant, een bezoek aan het Weeshuis en het Pensionnaat op Welgelegen.

Hr. Ms. Zeeland.

Wij lezen in *De Curaçaosche Courant* van gisteren:

„Uit Nederland is een telegram ontvangen, dat, met het oog op het voornemen om het station in de Caraïbische Zee op te heffen. Hr. Ms. *Zeeland* zich klaar moet houden om op ontvangen order naar Nederland terug te keeren.

De *Zeeland* vertrekt morgen naar Martinique om te dokken. Wij vernemen, dat het schip daarna hier terug zal keeren alvorens de reis naar Nederland te aanvaarden".

Dat is toch al een heel vreemd plan der nieuwe Regeering! Terwijl zij bezig is de vloot voor Oost–Indië te versterken, wordt overwogen het eenige schip, dat West-Indië moet beschermen, terug te roepen!

En dat juist in dezen tijd!

Nog eerst kortelings werd het Stationschip telegrafisch uit Suriname ontboden, omdat het hier noodig werd geoordeeld. En zulke voorvallen kunnen herhaaldelijk voorkomen.

De Curaçaosche zeilvaart kan de bescherming van een Hollandsch oorlogsschip niet missen.

Nederland ligt te ver weg om op tijd hier een schip te hebben, als het eens werkelijk noodig mocht zijn. Alleen reeds door de voortdurende aanwezigheid van een Harer Majesteits Oorlogsschepen in de Caraibische wateren worden vele onaangenaamheden voorkomen en kan elk begin van onvriendelijkheid van den kant onzer verschillende naburen onmiddelijk worden onderdrukt.

Het prestige onzer Natie eischt, dat in een haven, waar zoo dikwijls vreemde oorlogschepen binnenloopen, ook de eigen vlag haar macht toont.

Wat kan een Hollandsch oorlogsschip geen voordeel brengen aan den Curaçaoschen en Nederlandschen Handel door geregeld van Curaçao uit de omliggende republieken te bezoeken.

Als dat van uit Nederland moet geschieden, zal het om de hoogere kosten, meermalen worden nagelaten. En dat zou zeer verkeerd zijn, vooral nu door de opening van het Panamakanaal Curaçao en Nederland met verschillende landen nieuwe handelsrelaties kunnen gaan aanknoopen. Neen, ons schip moet blijven, om den vaart door het Panamakanaal en langs de Zuid-Amerikaansche republieken te openen voor onze handelsvloot.

Laat de nieuwe Regeering een onzer Oorlogsschepen CURAÇAO doopen en het hier in den omtrek druk laten rondvaren, dat zal een uitstekende reclame zijn en strekken om de saamhoorigheid van Moederland en Koloniën te bevorderen.

Wij hopen, dat de Curaçaosche Afdeeling van „Onze Vloot", de Kamer van Koophandel en de Handelsbond ook op dit punt van hunne gevoelens zullen doen blijken bij de Nederlandsche Regeering.

Met vereende krachten moeten wij ons Stationschip vast houden.

A. N. V.
„Ondersteuningsfonds Nederlandsche Antillen."

2 October ll. werden door den Gouverneur de statuten van bovenvermeld Ondersteuningsfonds goedgekeurd. Het beschikt over een aanvangskapitaal groot fl 18.550.30, verkregen uit de overgebleven gelden, die in het jaar 1912 ontvangen zijn voor de noodlijdenden op Curaçao, Aruba en Bonaire.

Het doel der stichting is, om bij groot gebrek onder de bevolking tengevolge van langdurige droogte, mislukking van oogst, of andere bijzondere omstandigheden uit de gekweekte rente, en zoo noodig uit het kapitaal, uitkeeringen te doen aan de noodlijdenden.

Vuurwerk

Voor de aardigheid laten wij hier het program volgen van het vuurwerk afgestoken op Emmes te Amsterdam.

't Is om eenig idee te geven van wat er elders gebeurt op dit gebied.

1. Openingsstuk, luchtpijlen, bommen en raketten. 2. Lichtende Passiebloem. 3. Het vlammend reuzenrad. 4. Een juweelen waaier 5. Een vijfpuntige ster. 6· De reuzenster van Indië. 7. Groote Amerikaansche Prairebriand. 8. Wonderboomen uit duizend en een nacht. 9. Een cirkel van draaiende wielen. 10. Bloeiende palmboomen. 11·De Chimpansee als acrobaat aan het rek. 12. Wielerwedstrijd van dames. 13. Groote electrische foneinen. 14. Fluitende vogels. 15. Groote Niagara–Waterval bij maanlicht. 16 Groot lichtend ballenspel. 17 Reuzenstuk (het schip van v. Speyck vliegt in de lucht. Het grootste vuurwerkstuk, dat ooit vertoont is). 19. Groote finale, meer dan 10.000 luchpijlen, raketten en bommen ontbranden tegelijkertijd.

Brand a|b. Jan van Nassau.

Omtrent den brand werden aan *De Surinamer* de volgende inlichtingen verstrekt:

Maandagmiddag 1 uur volgende op het vertrek van de boot bemerkte men, dat uit den luchthapper leidende naar ruim II, voorschip, een dichte rookkolom opsteeg.

Dit luik was bezwaard met balken die onmiddellijk ten deele werden weggewerkt en toen men het luik, opende steeg er een zware dikke rook uit, die het binnengaan totaal belette.

Onmiddellijk werd toen door den luchthapper en ten deele door het luik water en stoom in het ruim gespoten.

Dit deed men den volgenden dag ook in ruim I.

Toen men Dinsdags de luiken wederom opende, beletten nog steeds de dikke rook om te inspecteeren en ging men voort met water en stoom te trachten den brand te blusschen.

Intusschen had men bemerkt dat de brand niet in het tusschenruim, maar in het onderruim woedde.

Woensdags belegde de kapitein scheepsraad en werd besloten Ponto Delgado binnen te loopen.

Den volgenden dag arriveerde de boot aldaar en werden een paar experts ter zake gehoord.

Van den wal verkreeg men een pomp en een paar slangen om met volle kracht den brand te kunnen aantasten.

De grootst mogelijke hoeveelheid water werd in het schip gepompt om de geheele laadruimte II onder water te zetten.

Des avonds om 11 uur begon men, toen de rook sterk verminderd was, het schip weder lens te pompen, zoodat het mogelijk was Vrijdags eene inspectie te houden en de brandoorzaak te zoeken.

Het bleek toen, dat het begin van den brand lag aan stuurboordszijde achter en tegen den wand van ruim II. De oorzaak kon men niet vinden. De brand was ontstaan in een gedeelte van diverse stukgoederen.

Op raad van de experts werd een gedeelte der lading van ruim II in lichters geladen teneinde de zaak nog nader te onderzoeken. Tijdens dit overladen bleek de geheele lading van dat deel van het schip òf verbrand òf zoodanig beschadigd, dat 't weder inladen feitelijk overbodig was en besloot men weder naar zee te gaan en de verbrande lading over boord te zetten.

Maandag 8 Sept. vertrok de Jan van Nassau uit Ponto Delgado en weder in volle zee begon men de beschadigde lading in zee te werpen

't Spreekt, dat dergelijk werk op een slingerend schip, onder volle stoom, geen kinderwerk is.

Een gedeelte van de goederen in het tusschenruim zijn behouden gebleven.

Persoonlijk ongelukken kwamen niet voor.

Alles is door assurantie gedekt."

Verhooging van traktementen.

Het Afdeelingsonderzoek heeft aanleiding gegeven tot de volgende beschouwingen en opmerkingen.

Nagenoeg algemeen verklaarden de leden van den Kolonialen Raad zich bereid mede te werken tot het verhoogen van de traktementen der onderwijzers als bij de verordening voorgesteld.

Verscheidene leden vonden het echter niet billijk, dat de traktementen van de onderwijzers van hoogere rangen met grootere bedragen dan de traktementen van die van lagere rangen worden verhoogd, terwijl het voor de eersten gemakkelijker is met hunne traktementen fatsoenlijk rond te komen.

De vierde alinea van de Memorie van Toelichting werd niet volledig geacht. Gevraagd werd of de termijn voor de eerste periodieke verhooging voor hen, die uit Nederlandsche dienst komen, berekend wordt van af hunne in diensttreding in de kolonie of wel dat daarbij ook Nederlandsche dienstjaren in aanmerking komen.

Verder werd gewezen op de onbillijkheid, dat onderwijzers, die reeds het maximum traktement bereikt hebben, direct verhooging zullen krijgen, terwijl andere die nog niet zoo hoog gekomen zijn, waaronder er verscheidenen zijn, die langeren diensttijd hebben, niet dadelijk voor verhooging in aanmerking zullen komen. Deze onbillijkheid schuilt in beginsel in de aanstelling op verschillende aanvangstraktementen, maar zou door deze verordening nog vergroot worden. Gevraagd werd, of de Gouverneur geen middel weet om deze onbillijkheid uit den weg te ruimen, b. v. door het geven van een der periodieke verhoogingen aan alle onderwijzers.

Vrij algemeen was men tegen de verhooging der toelage van den schoolopziener. Men wees er op, dat verleden jaar pas deze verhooging door den Raad verworpen is. De betrekking van schoolopziener, meende men, is geen volle betrekking, zoodat daarvoor niet in gelijke mate als voor de andere ambtenaren het argument van het zwaarder worden der levenseischen gelden kan. Enkele leden konden zich echter vereenigen met het toekennen van de voorgestelde verhooging ad f 500—. Een lid gaf in overweging de toelage van dien ambtenaar vast te stellen op f 1800— 's jaars.

Naar aanleiding van de Memorie van Antwoord gaven zeer vele leden te kennen, dat zij hun stem niet zouden geven aan het toekennen van de verhoogingen tot de voorgestelde maxima. De tegenwoordige traktementen van de in de Memorie van Toelichting genoemde ambtenaren, met uitzondering van den Griffier bij het Kantongerecht, achtten de meeste dezer leden voldoende.

Verscheidene leden verklaarden zich bereid mede te werken, dat al de traktementen der hier bedoelde ambtenaren met f 500.— werden verhoogd in eens of in 2 periodieke verhoogingen van f 250.—. Van deze leden oordeelden enkelen, dat de traktementen van den Procureur-Generaal, den Directeur der Openbare Werken en den Administrateur van financiën voldoende te achten zijn.

Enkele leden konden niet inzien, waarom het Bestuur juist uit de hoogst gesalarieerde ambtenaren een greep heeft gedaan, terwijl er nog verscheidene ambtenaren met lagere traktementen zijn (waaronder b.v. de Districtmeesters), die voor verhooging in aanmerking komen en voor wie het argument, dat de levenseischen zwaarder zijn geworden, van nog meer kracht is. Deze leden verklaarden — ofschoon overigens bereid eene gedeeltelijke verhooging toe te kennen — hun stem te zullen moeten onthouden aan het ontwerp, zoo niet ook de andere ambtenaren in het voorstel werden betrokken. Gaarne zouden zij daarom zien, dat het Bestuur alsnog het ontwerp in dezen geest aanvulde, waardoor men dan ook een beter inzicht zou krijgen in hetgeen de verhooging der traktementen zou komen te bedragen.

Met de verhoogingen, zooals voorgesteld, konden zich slechts enkele leden geheel vereenigen.

Officieele Berichten.

Wegens het bedanken van den heer Edwin Senior, zijn benoemd in de commissie van aanslag voor de grondbelasting op Curaçao, voor het gedeelte van het stadsdistrict omvattende de eerste tot en met vierde wijk tot voorzitter de heer J. C. G. Evertz, lid en plaatsvervangend voorzitter dier commissie; tot plaatsvervangend voorzitter de heer Joseph A. Correa, lid; tot de heer M. Boom, plaatsvervangend lid dier commissie; en tot plaatsvervangend lid de heer M. Cardoze Jr. en tot plaatvervanger van den voorzitter der hoofdcommissie voor de grondbelasting op Curaçao, tevens plaatsvervanger van den voorzitter van de commissie van aanslag voor de gebruiksbelasting aldaar de heer C. Gorsira.

Het door den gezaghebber van Bonaire aan den commies 2de klasse der belastingen tevens loods te Kralendijk, P. A. H. Harms verleend verlof van acht dagen is door den Gouverneur goedgekeurd.

Aan den Ontvanger op Bonaire C. R. Debrot is om gewichtige redenen, een maand verlof verleend.

Aan den Apostolisch-Vicaris van Curaçao, M. A. M. Vuylsteke, thans met verlof te Rotterdam, is om gewichtige redenen drie maanden verlofsverlenging verleend.

Aan den markmeester alhier J. A. Dam is tot herstel van gezondheid veertien dagen verlof verleend.

Aan den brievenbesteller 2de klasse ten postkantore alhier W. Schotborgh is wegens tienjarigen onafgebroken dienst in de kolonie, een jaar verlof naar Cuba verleend.

De marktmeester J. A. Dam is eervol ontslagen als zoodanig en benoemd tot kommies 2de klasse der belastingen op Curaçao.

Dankbetuiging.

Ontvangen van de Heeren Agenten der *H. A. L.* een nieuwe tijdtafel en de Hamburg-American Gazette.

Hiervoor onzen dank.

In dank ontvangen van De Curaçaosche Handel Maatschappij tal van brochures, betrekking hebbend op de Holland-America Line.

PERSONAS PÁLIDAS

son pálidas porque no sacan suficiente nutrición de lo que comen. Necesitan la Emulsión de Scott

[de Aceite puro de Hígado de Bacalao con Hipofosfitos]

que es un alimento concentrado productivo de sangre rica, fuerzas, carnes y vigor.

Asegúrese bien que sea la

EMULSION DE SCOTT

Posterijen

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Aminda Alfardinez L, Isabel Bronswinkel, Elvinia Eleonora Bonafacia, Erfillia Bentura, Dr. Marb Baresia, Theodor Boelbaay, Sylvain Cohen (2), W. D. Cameron, Hermanos Cañas, Johanna de Windt, Leoncita de Windt, Andrés P. Da Costa Gomez, Estacio Fray, Mercelje Goeloe, Josefina Haart, Julia Henriquez, Ernestina Henriquez, Jeosuah Jesurun, Paulina Kip, Ruimilia Marchena, Erant Maduro, Terese Moulenthiel, Maria Jesela, Antonio B Novena, T D Nieuwo, Toribio Olibeto, Lucy Price, Antonio Sintiago, Juan Schilling, Alejandro Tomas, Willem v d Dijs, Josephina Wijman, C Winkel, Carlo A Williams

Aangeteekende stukken: Enrique Cardoze, Maria M L de la Cabada, Tanous Hessny, Leonor C de Myerston, c|o Arturo R Myerston, Pepita Rincon

Drukwerken: Sylvain Cohen (2) Carolina V de Pool, Cornelia Hartman

Niet voor verzending vatbaar een drukwerk aan F Stel, Ter Apel

Zonder adres: een exemplaar van „Boletin Comercial"

Koloniale Postspaarbank.

Gedurende de maand Aug. werd ingebracht:

Willemstad		f 5.118.23½
2e district		145.50
3e „		—
4e „		85.
5e „		136.65½
Oranjestad	Aruba:	166.
3e district	„	10.
Kralendijk	Bonaire:	790.53
Rincon	„	—
Philipsburg, St. Mart.		292.05
Oranjestad, St. Eust.		292.50
Bottom, Saba		1.310.—
Windwardside		—
	Totaal:	f 8.346.47
	teruggehaald:	f 4.482.39½

Marktbericht van den Curacaoschen Handelsbond.

Van 10 October 1913.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.	0.22
ZOUT per vat van 130 K.G.	f 0.80
DIVIDIVI per K.G.	„ 0.05½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.60
id. per KG. 2e kw.	„ 0.50
HUIDEN per K.G.	„ 0.60
GEITENVELLEN per K.G.	„ 1.10
WOL per K.G.	„ 0.12
SCHAPENVELLEN per stuk	„ 0.55
BEENDEREN per K.G.	„ 0.02
RECINUS–ZAAD per K.G.	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa):	
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„ 3.75
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.87½
„ „ 2 „ „	„ 5.
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 3 „ „	„ —
„ „ 4 „ „	„ 7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„ —.
„ „ 6 „ „	„ 8.
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 10
„ „ 9 „ „	„ 1250
„ „ 10 „ „ OLA	„ 12.
„ „ 11 „ „	„ 15
„ „ 12 „ „ OLA	„ 15
„ „ 13 „ „	„ 15
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„ 15

Ratten.

In de laatste week werden 116 ratten in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelg'd

Hamburger Marktberichten.

Aloe. Gedurende Augustus bleef de markt zeer flauw. De opkoopers willen hun gereserveerde houding maar niet verlaten, vandaar dat de verkoop zich beperkte tot heele kleine partijtjes.

De prijzen staan thans genoteerd als volgt: 70—72 Mark de 100 Kilo.

Maar dit is nominale waarde, want een zending heele fijne aloë werd verkocht tegen slechts 70 Mark de 100 Kilo.

Deze prijs is werkelijk te laag, als men ziet van welk een prachtige kwaliteit deze aloë is.

Huiden. Markt flauw, maar sluit vaster.

De goede, zware van Rio Hacha en Curaçao:	M 2.20—2.26
De kleinere, lichte	2.10—2.15
De goede, droge van Sabanilla	2.30—2.50

Dividivi. De zending gedurende Augustus, bleef beperkt tot 175 ton, die dan ook tegen voldoende prijs kon verkocht worden, vooral wat de gewone soort betreft, de betere haalde geen hoogere prijzen.

Daar, naar alle waarschijnlijkheid, ook in de volgende maanden de verzendingen klein zullen blijven, bestaat er hoop, dat ook de prijs op deze hoogte zal blijven. Met zekerheid kunnen we echter hieromtrent niets mededeelen. De koopers bepalen zich hoofdzakelijk tot het onontbeerlijke en wachten verder af.

Wij voor ons twijfelen niet, of de markt zal voor de Dividivi beter worden met den herfst.

De prijzen zijn thans:

Voor Curaçao en Bonaire	[illegible]
idem betere soort	„ 10.75 — 11.25
Van Sabanille (de gew.)	8.50—8.75
idem de fijnere	9. — 9.50
Coro	8.75— 9.
Puerto Cabello	8.50—10.
Maracaibo (per zeilsch.)	9.25— 9.50
idem (per stoomboot)	9.50—10.50
Rio Hacha (per zeilsch.)	8.75— 9.50
de gew. (per stoomboot)	9. —10.25
de fijnere	10.25—10.75

Oud Koper. Hierin kwamen ook de noodige schommelingen voor, tot ten slotte een kleine verhooging van prijs intrad M: 82 voor geel, 122 mark voor rood koper.

SCHEEPSBERICHTEN.

(OFFICIEEL)

van 1 tot 30 Sept.

Binnengekomen. VAN	SCHEPEN	Uitgezeild NAAR	SCHEPEN
Aruba	15	Aruba	17
Bonaire	48	Bonaire	47
Isl Barlov.	1	Isl Barlov.	2
Maracaibo	7	Maracaibo	7
La Vela de Coro	3	La Vela de Coro	6
La Guayra	2	La Guayra	1
Pto Cabello	4	Pto Cabello	3
Rio Hacha	4	Rio Hacha	6
P Colombia	1	Sto Domingo	3
Sto Domingo	1	Mexico	1
Pto Rico	2	Sta Marthabaai	2
Barbados	2	Naar Zee	1
Port Mariebaai	1	Cartagena	1
St. Mariebaai	1		
van Zee	3		
totaal	95	totaal	97

Het aantal stoombooten dat in den loop van Sept. onze haven aandeed, beliep **28.**

De zeilvaart op Curaçao gaat best. Deze maand liepen er weer 6 goletten meer binnen dan in Augustus ll. en bijna 2 × zooveel als in September 1905. Toen beliep het getal der binnen gekomen zeilschepen slechts **49** Wat het aantal stoomschepen betreft daarin moet het Sept. 1913 ver van Sept. 1905 verliezen. In laatst genoemd jaar bedroeg het cijfer der S.S. voor September **41** tegen nu slechts **28.**

Toen hadden we wel is waar de *Christiansted*, die wekelijks voer op Aruba en Bonaire en eens per maand de Bovenwindsche eilanden aandeed, doch ook nog in een der laatste maanden van dit jaar hadden we hier **44** s. s. dus **3** meer dan in 1905 en wel *zonder* dien interkolonialen stoomer.

Wat de *stoomvaart* betreft, ziet 't er dus in Sept. ll. alles behalve rooskleurig uit.

Buitenland.

VENEZUELA.

Economische toestand in het consulair ressort Maracaibo gedurende 1912.

Het jaar 1912 mag voor Venezuela onder de gunstige jaren worden gerekend; ook voor Maracaibo was 1912 een voorspoedig jaar.

De gezondheidstoestand in de Steden van het ressort van dit consulaat liet niets te wenschen; enkele gevallen van gele koorts hebben zich voorgedaan, doch tot eene epidemie is het niet gekomen.

De *handel* bereikte in het algemeen een vrij hoogen trap van bloei Met uitvoer van producten werden groote winsten behaald, terwijl de invoerhandel ook levendig is geweest; beide het natuurlijk gevolg van de groote koffieoogsten in het binnenland, en de hooge prijzen van het artikel op de wereldmarkten, omstandigheden, die de koopkracht der bevolking over de heele streek aanmerkelijk versterkte.

Aan den invoer werd deelgenomen door de volgende landen:

Landen van herkomst.	Waarde in Bolivar.
Ver. Staten van Amer.	9.517.865.37
Duitschland	5.643.483.61
Groot-Britannië	5.433.511.17
Italië	800.091.—
Nederland	706.384.62
Spanje	631.686.95
Frankrijk	515.704.47
België	308.479.18
Oostenrijk	21.248.50
Totaal	23.568.364.87

De ingevoerde goederen waren katoenen, wollen en zijden goederen, mode-artikelen, reuzel, boter, meel, petroleum, ijzerwaren, likeur, graansoorten, medicijnen en diversen, waarvoor in het geheel bols. 7.869.759.61 aan invoerrecht werd betaald.

De *scheepvaart* was gedurende 1912 zeer levendig; door dit Consulaat werden naar Curaçao uitgeklaard 247 schepen, waarvan 123 met eene tonnenmaat van 29.594.61 M³. varende onder Nederlandsche vlag.

Naar Nederland en wel met rechtstreeksche bestemming naar Amsterdam werd één schip uitgeklaard, namelijk de Duitsche driemaatschoener „Bolivar".

[illegible] geen schip onder Nederlandsche vlag aangekomen, evenmin werden Nederlandsche schepen naar Nederland uitgeklaard.

De in Augustus 1912 tot stand gekomen wekelijksche dienst La Guayra—Curaçao—Maracaibo, die door het Venezolaansche stoomschip „Venezuela" van de „Compañia Anónima de Navegación Fluvial y Costanera de Venezuela" werd onderhouden en waarvan vooral Curaçao zooveel voordeelen had, is in begin van 1913 gestaakt. Het is nog niet bekend, of de dienst hervat zal worden.

De aandeelen der bestaande industrieele en landbouwondernemingen stijgen merkbaar en de stemming om nieuwe ondernemingen op touw te zetten is opgewekt. Zoo is tot stand gekomen de „Caribbean Coal Company", die de kolenmijnen te Limon zal exploiteeren. Deze maatschappij heeft haren zetel te New-York.

In den loop van het verslagjaar kwamen in deze streken Amerikanen aan, die het land exploreerden en vooral petroleumlagen zochten; zij werden gesteund door eene machtige combinatie van financiers, die geene kosten spaart om haar doel te bereiken.

Het aantal stoomvaartuigen, die de verbinding tusschen Maracaibo, La Ceiba, Zulia en Encontrados onderhouden, is vermeerderd met ééne stoomboot, die op de werf te Puerto Cabello werd gebouwd. Er staat thans eene tweede boot op stapel voor denzelfden dienst.

BEKENDMAKING.

De verkoop van ZILVEREN, GOUDEN en JUWEELEN VOORWERPEN, beleend ter *Spaar- en Beleenbank* van 1en Maart 1912 t/m 31 Augustus 1912 onder No. **4623 G**, t/m No. **3700 H** zal plaats hebben op *Donderdag*, den **9**den **Oct.** a. s., en volgende Donderdagen.

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop te voorkomen, door de aanzuivering der verschuldigde interesten.

Curaçao den 5n Oct. 1913

De Voorzitter.

A. JESURUN.

Photographische Inrichting.

Soublette et Fils,

HOFPHOTOGRAFEN

VAN

H. M. de Koningin der Nederlanden

BEKROOND

te Amsterdam 1885,
„ Antwerpen 1885,
„ Chicago 1893, en
„ Curaçao, Eerste Prijs Eeremedaille, 1904.
„ Brussel, 1910
Curaçao, Waterkant Otrabanda.

BOTICA NACIONAL

BREEDE STRAAT, OVERZIJDE No. 76.

Deze bij het publiek reeds bekende Apotheek is thans naar behooren gereorganiseerd en heeft een groote voorraad medicijnen en geneeskundige hulpmiddelen.

Verder zijn aldaar te verkrijgen:

Diverse confituren, poeders, zeep en reukwater, van de meest bekende fabrikanten, beschuit in blik van de beroemde merken

Jacobs & Co en Pernot,

rijwielbenoodigdheden.

Allerbeste fijne likeuren en andere dranken.

Sigaren en sigaretten.

Drie keeren in de week,

op Dinsdag, Donderdag en Zaterdag

van **10.30 A.M.** tot **11.30 A.M.** zal

Dr. W. H. Winkel

gratis voor de onvermogenden te consulteeren zijn.

Men wordt beleefd verzocht de inrichting met een bezoek te vereeren.

Curaçao den 13den Augustus 1913.

WINKEL & CO.

10—8

De Cooperatieve Vereeniging en Nijverid

heeft de eer aan hare geachte begunstigers mede te deelen dat zij het genoegen heeft haar **Alpargatenfabriek** en **Winkelmagazijn** ten hunnen dienste te stellen in haar nieuw huis Breede Straat No. 59 Overzijde, naast de Apotheek van de Heeren De Lannoy & Co.

Tegen de meest billijke prijzen biedt zij steeds hare **alpargaten** aan, evenals ook haar **zoolleer, glacé** en verdere benoodigdheden voor heeren schoen- en zadelmakers. **Sisaltouw** is in alle dikten voorradig.

Ook heeft zij een ruime soorteering van **verf- en ijzerwaren, timmermans- metselaars- en landbouwers-gereedschappen.** Zoomede allerlei **gebruiksartikelen** voor keuken, huis en slaapkamer. Voorhanden is ook een schoone collectie **Hollandsche tapijten** naar den laatsten verfijnden smaak en van de degelijkste kwaliteit. **Echte Curaçao Likeur** is steeds verkrijgbaar, evenzoo hare overige Likeuren en hare steeds **versche vermicelli** en **macaroni** etc. Curaçaosch handwerk, als schelpenbloemen, Spaanschwerk, Soles-kantwerk etc. etc. vindt men naar keuze.

In 't volle vertrouwen hun smaak te zullen voldoen hoopt zij met een talrijk bezoek te worden vereerd en stelt zich geheel tot hunne orders.

De Directie. 3—2

No Admite Comparión.

—La Emulsión de Scott se altera, no se descompone ni se pone rancia. No hay pues comparacion posible, cualqiera sea el precio á que se venden otras emulsiones y preparaciones análogas. Entre miles de médicos en todos los países que recetan la Emulsión de Scott, hállase el infrascrito:

"Tengo la satisfacción de manifestarles que las muchas veces que he usado su preparado Emulsión de Scott', de aceite de hígado de bacalao con hipofosfitos de cal y sosa me ha dado magnificos resultados, en todas las afecciones del pecho y en los estados linfáticos y raquitismo de los niños. Lo he usado también como un reconstituyente en las mujeres que han sufrido de escrófula y afecciones bronquiales. Aconsejo á todos el uso constante de la Emulción de Scott por sus propriedades reconstituyentes y vigorozantes de la salud." Dr. A. Guevara Blohm, Cumaná, Venezuela.

Adverteert steeds

IN DE

Amigoe di Curaçao

LONGMAN & MARTINEZ

NEW YORK.

(OPGERICHT IN HET JAAR 1852.)

Fabrikanten en exporteurs van verfwaren in allerlei soorten in poeder en in olie; Vernissen, niet inbijtende verf voor hout en ijzer; Verf voor vloeren, die in één nacht droog zijn; Witte lak voor badkuipen; Verf in vernis om de mooie vlammen der kostbare houtsoorten na te maken; Verf in vernis voor rijtuigen; Oliën om te glansen, etc.

Monsters worden op aanvrage gratis verzonden

Hamburg-Amerika-Linie.

Gevestigd in 1847.

Geregelde Vracht- en Passagier-Dienst onderhouden door 58 verschillende Lijnen, met 350 Havens in alle Werelddeelen.

Dienst tusschen Europa-West-Indie-Venezuela-Colombia

Lijn II. Uitreis: *Komt aan* den 26|27 van elke maand van Hamburg|Antwerpen via St. Thomas. *Vertrekt* naar Columbia, Colon en Centraal-Amerika.
Thuisreis: Komt aan den 28ten. van elke maand van Pto. Colombia. Vertrek naar Europa via St. Thomas en event. Pto. Plata.

Lijn VI. Uitreis: Komt aan den 10|11 van elke van Hamburg|Antwerpen via St. Thomas. *Vertrekt* naar Columbia Colón en Centraal Amerika.
Thuisreis: Komt aan den 13|14 van Colon &s. en vertrekt naar Europa via St. Thomas, event. Pto. Plata aandoende.

Passagiers-vervoer naar alle plaatsen, welke door bovengenoemde lijnen worden aangedaan.

Behalve bovengenoemde lijnen doen andere stoombooten der Maatschappij eventueel deze haven aan.

Edwards, Henriquez & Co

Agenten.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 4 OCT. — 18 OCTOBER.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Jan van Nassau	J P v d Est	5 Oct.	Amsterdam	6 Oct.	New-York
Lod v Nassau	C N v Baaren	4 „	New-York	5 „	Amsterdam
Philadelphia	H Highborn	8 „	La Guayra	8 „	New-York
Merida	A Johanson	8 „	Maracaibo	9 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	11 „	New-York	11 „	Maracaibo
Fred Hendrik	H J v d Goot	11 „	Amsterdam	12 „	New-York
Merida	A Johanson	12 „	Maracaibo	13 „	La Guayra
Merida	A Johanson	15 „	La Guayra	16 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	16 „	Maracaibo	16 „	New-York
Caracas	Furst	16 „	New-York	16 „	La Guayra
Pr. der Nederl.	J C Metus	18 „	New-York	19 „	Amsterdam
Albanian	Gittens	8 Oct.	Liverpool	9 Oct.	Pto Colombia*
Bologna	A Poggi	8 „	Colón	8 „	Génova
Bavaria	K Graalfs	11 „	Hamburg	11 „	Pto Colombia
Schwarzwald	R Rauschenpl	15 „	Pto Colombia	17 „	Hamburg
Manuel Calvo	J Bonet	16 „	Colón	16 „	Barcelona

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Refugio H	5 Oct	Pto Cabello	*Margerita C*	4 Oct	Aruba
Juan Luis H	5 „	Aruba	*Carm Antonia*	4 „	Pto Cabello
Nereida H	6 „	Maracaibo	*Olga Lucila C*	7 „	Rio Hacha
Estelle H	6 „	Isl Barlov	*Juan Luis*	6 „	Aruba
Perla de Ozama	7 „	St Domingo	*Refugio*	7 „	Aruba
Sirena H	8 „	Maracaibo	*9 de Abril*	9 „	Maracaibo
Frieda H	9 „	Maracaibo	*Hirondelle H*	10 „	Maracaibo
Carlota H	11 „	Maracaibo	*Estelle H*	9 „	Aruba
			Dolores V	9 „	Guanta
			G v d Brandhof	10 „	Rio Hacha
			Perla de Ozama	11 „	Sto Domingo

*via Pto Cabello.

H M **ZEELAND** vertrekt a s Maandag 13 Oct naar Martinique